

פרשת עקב

שיעורים שזכינו לשמוע מפי כ"ק מרן רבינו שליט"א במשך השנים

תש"פ

יו"ל ע"י המכון להוצאת דברי רבוה"ק מספינקא
הרה"ח ר' נפתלי בינג הי"ו

[שיעור בפרי הארץ פרשת עקב, נמסר: מוצש"ק פרשת ואתחנן תשע"ד]

יראת ה' היא אוצרו

"והיה עקב תשמעון, הנה רבותינו ז"ל כינו את היראה בשם מפתחות החיצונים"...

הגמ' מתארת את מי שלומד תורה בלא יראת שמים, כמי שיש לו בית גדול עם הרבה חדרים וכל מפתחות החדרים בידו, אולם המפתח החיצון של הבית עצמו חסר ממנו. א"כ מה הועיל זה שאין לו אפשרות כלל להיכנס לבית.

בספר התניא מבאר שמי שעובד את השי"ת, צריך להקדים תמיד את היראה לאהבה. ובהקדים לתניא ישנו שפת אמת על פרשה קודמת בה קראנו, '**ואהבת את ה' א"**... ומקשה כיצד זה ניתן ל**חייב** אדם לאהוב משהו? ומבאר עפ"י הרמב"ם כי אהבת ה' היא מובנית בעצם אצל האדם, וכל החיוב שיש לנו הוא לעשות חשבון הנפש ולהתבונן מה המקור של כל דבר, וממילא יתעורר בליבו אהבת ה'. וכמו בן שאוהב את אביו מטבעו, ולפעמים צריך לעורר בעצמו את האהבה הזו, כמו כן מכיון שאנו נמצאים בעולם הזה שהוא לשון 'נעלם' – כלומר האהבת ה' נסתרת ומכוסה בגשמיות, ועל כן ע"י ההתבוננות אפשר להחזיר להכרה בחיות יתר את אהבת ה' אצל האדם.

[תניא פרק מ"א] '**ברם צריך להיות לזיכרון תמיד ראשית העבודה ועיקר שורשה, והוא כי אף שהיראה היא שורש לסור מרע והאהבה לועשה טוב, אעפ"כ לא די לעורר האהבה לבדה לועשה טוב ולפחות צריך לעורר תחילה היראה הטבעית המסותרת בלב כל ישראל"...**

מבאר התניא, כי על ידי יראת ה' אדם יכול לקיים מצוות לא תעשה להתרחק מעבירות, ועל ידי אהבת ה' לקיים מצוות עשה. וא"כ כשיהודי נכנס לתפילה הרי הוא עושה מצוות עשה וא"כ מדוע צריך ומה שייך כאן להכניס יראת ה' במצוות עשה? אלא שעל ידי שהוא מעורר את היראה הטבעית כפי שנראה לקמן אי"ה כיצד ליישם זאת בפועל, הרי שהוא יגיע משם שלא למרוד בממ"ה הקב"ה. [וכמו כן לקמן תתבאר השאלה ששאלנו כעת]. מסופר בזמן השואה שהנאצים ימ"ש היו מדקדקים עם כל אחד אפי' שיש לו איזה קצה של זיקה יהודית מדורות עברו, גם עליו לא חסו ורצו להשמיד את כולם ר"ל. ומעשה שהיה יהודי אחד שלא היה לו שום קשר ליהדות שנים רבות וקיווה בשל כך להינצל... ופתחו בפניו ס"ת על הארץ ואמרו לו שאם הוא אינו יהודי אזי שירמוס הספר תורה ברגליו... ולא היה מסוגל! ורצחוהו נפש הי"ד. ואים א"כ שכל היראה והאהבה טבועים בתוך כל אדם וברגע של התעוררות ומסירות נפש הכל מתעורר מחדש.

עוד מסופר על הבעש"ט הק' שנכנס פעם לביהמ"ד באחת העיירות, ואמר לסובבים אותו כי ביהמ"ד זה מלא וגדוש הוא בתורה ומצוות, ושמחו בני הקהילה מאוד. אך הבעש"ט הק' באר מיד את דבריו עפ"י דברי הזה"ק שכל מצוה ומצוה שלא נעשית בדחילו ורחימו כלומר ביראת ה' ואהבת ה', לא עולה למעלה. כי היראה והאהבה הן כשני כנפיים למצוה, ופה מכיון שלא עשו המצוות באופן הראוי, נשאר כל ביהמ"ד מלא באותם מצוות שאינם יכולים לעלות למעלה...

עכ"פ מדוע יש להקדים את היראה? היסוד שנבנה השבוע מתוך דברי הספרים שהבאנו לעיל הוא, שאם אדם עושה מצוה רק מתוך אהבת ה' לבד, בלא לעורר את עצמו קודם לכן לירא מאת ה', הוא חיסרון אצל האדם, כי אם אדם יתבונן באמת יראה שיתכן שאינו אוהב אלא את עצמו ועל כן עושה מצוות כדי לגדל את עצמו בהן וכדומ'. וכבר אמרו בדרך מליצה שאם אדם אוהב דג מדוע א"כ הוא אוכל אותו? ... אין זה אלא כי הוא אוהב את עצמו ע"י אכילת הדג. עוד סיפרו על אחד המשגיחים ששאל את תלמידיו, האם הם אוהבים להתפלל או שמא אוהבים הם את ארוחת הבוקר הממתינה להם, ובשל כך 'אוהבים הם להתפלל' כדי לעבור 'משוכה' זו בדרך לחדר האוכל... עכ"פ אהבה לבד ללא יראה יכולה להביא את האדם לבלבול ולרמות את עצמו, משא"כ כשמצרף לזה את היראה אזי הוא מנטרל בראש ובראשונה את תאוות גופו, ומזה יכול לבוא לאהבת ה' מתוך בהירות אמיתית! וכעת נבאר מה יש לעשות כדי להגיע ליראה הזו שאנו מדברים עליה:

דהיינו להתבונן במחשבתו עכ"פ גדולת א"ס ב"ה ומלכותו אשר היא מלכות כל עולמים וממלא וסובב כל עלמין... ומניח העליונים ותחתונים ומיחד מלכותו על עמו ישראל בכלל ועליו בפרט... כי חייב אדם לומר בשבילי נברא העולם'...

זהו סדר המחשבה שצריך האדם להתבונן טרם עשייתו המצוות וטרם הגיעו ואהבת ה' אמיתית: שהקב"ה שהוא כזה גדול ששולט בכל העולמות על כל פרטיהן ועם כל זה מניח כל העולמות ומשרה את שכינתו על כלל ישראל, ובפרט על כל יהודי ויהודי בפני עצמו שהוא חלק אלוק ממעל ממש. וכשאדם מעורר במחשבתו את הסדר הנ"ל הוא מתפעם ביותר ומקבל עליו עול מלכות שמים להיות עבד לעשות רצונו ית' בכל מיני עבודת עבד, כלשון התניא. ובהמשך:

'והנה ה' נצב עליו ומלא כל הארץ כבודו ומביט עליו ובוחן כליות ולב אם עובדו כראוי, ועל כן צריך לעבוד לפניו באימה וביראה כעומד לפני המלך'...

כעת, כשאנו עומדים בשבעה שבועות של נחמה כפי שאנו מפטירים מדי שבוע, מובא בספרים הק' ששבועות אלו הן כנגד ז' מידות, וכל שבוע הוא כנגד מידה אחת, חסד, גבורה, וכן הלאה. וא"כ השבוע האחרון הוא כנגד ספירת המלכות, או אז אנו אומרים בראש השנה 'המלך', ו'מלוך על כל העולם בכבודך', וממליכים את הקב"ה עלינו. א"כ בשבועות אלו אנו עושים את ההכנה כיצד להמליך את ה' עלינו בכל דבר, בבחינת 'היכון לקראת אלוקיך ישראל'.

[המשך התניא עמ' 114] **'אבל בלי יראה כלל לא פרוח לעילא באהבה לבדה כמו שהעוף אינו יכול לפרוח בכנף אחד דדחילו ורחימו הן תרין גדיפין כמ"ש בתיקונים. וכן היראה לבדה היא כנף אחד ולא פרוח לעילא'.**

[בפרי הארץ] **"זה השער לה' צדיקים יבואו בו, והוא אמרם ז"ל שיעור שני פתחים, ואמרו פתחו לי פתח כחודה של מחט שהוא היראה נקודה לגבי אהבה"...**

הגמ' בברכות אומרת שכשאדם נכנס לבית הכנסת צריך להיכנס שיעור של שני פתחים... מבאר הפרה"א זי"ע עפ"י דרכו, כי שני הפתחים הם רמז לאהבה ויראה שדיברנו מהם. וכן מה שאמרו חז"ל

'פתחו לי פתח כחודה של מחט' שהוא היראה קודמת לאהבה, ואמנם היא נקודה קטנה כחודה של מחט אך ללא זה אי אפשר להגיע לאהבה.

"ובלתי היראה אין לנו התחטוים שום יחוס וערך אחיזה ודביקות ושייכות כלל הדבק במידותיו, שבכל המידות גם הנאת הגוף קבועים בהם ותלויים בהם, לכן קרוב להפסד שלא יתעוהו במדות בהתעוררות עצמו בהם ימשכהו להנאת הגוף... משא"כ היראה שהיא הפסד שוברו לגוף"...

מגלה לנו הפרי הארץ זי"ע יסוד חשוב ביותר בכל הנהגת האדם בעשיית המצוות, ומבאר כי לא שייך שאדם יעשה מצוה כראוי ללא יראת ה' – היא ההתבוננות שביארנו בשם התניא. וכל זאת משום שהנפש והגוף מעורבים יחדיו ולא ימלט מהאדם הנאת גופו בתורה ומצוות. וכבר ידוע מה שאמרו בשם השפת אמת, שאדם יכול לבוא לשמים לאחר פטירתו ויפתחו בפניו מאות ואלפי דפי גמרא שלמד, וכולם יהיו ריקים! ר"ל. והטעם לכך הוא משום שלמד ללא יראה קודמת לחכמה, ועל כן הגוף שלו בלבד נהנה מזה הלימוד והמצוות, **וכשם שאת הגוף קוברים באדמה שיתכלה, כך גם כל תאוותיו נקברים עימו יחד אחרי שתרגם את אותם מידות להנאת גופו ה"י.**

א"כ רק אם אדם מקדים התבוננות ביראת ה' אז יכול להתקדם לעשיית המצוות כדבעי, וכבר ביארנו בפרשת נח כי התעוררות שאדם מביא על עצמו ללא היראה, אינה התעוררות של אמת כפי שביארנו לעיל כיון שגופו מעורב בזה...

מלבד זאת מביאה היראה מעלה נוספת לאדם והיא: השראת השכינה. והיכן שיש השראת השכינה **'משם יתפרדו כל פועלי און'**, משום שכל יניקתם של החיצונים היא מהקדושה. אך על ידי היראה אפשר לסלקם... וזהו לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה.

"וזהו והיה עקב תשמעון" – והיה לשון שמחה. וכיצד מגיעים לשמחה שרומזת לאהבת ה'? הוה אומר על ידי **'עקב תשמעון'**, כי עקב רומז ליראה כדכתיב, **'עקב ענה יראת ה'.** ורק כשמעורר מקודם יראת ה', אזי – **'תשמעון'**, הוא לשון ייחוד, שעל ידי זה יוכל לעשות רצון השי"ת בעשיית תורה ומצוות.

[שיעור בפרי הארץ פרשת עקב, נמסר: מוצש"ק פרשת ואתחנן]

'עמדת המפתח'

"והיה עקב תשמעון. הנה רבותינו ז"ל כינו את היראה בשם מפתחות החיצונים וזה השער לה' צדיקים יבואו בו... ואמרו פתחו לי פתח כחודה של מחט הוא היראה נקודה לגבי אהבה".

לכאורה מדברי הפרי הארץ משמע ששער מקבל את שמו בזכות המפתח, וללא זה הרי הוא כחומה לכל דבר. ובעז"ה נבוא השבוע לבאר מה כוונתו של הפרי הארץ זי"ע שהמפתח בעבודת ה' להגיע לאהבת ה' היא רק ע"י היראה. ואמנם היראה הינה נקודה קטנה לגבי האהבה כפי שמכנים אותה 'חודה של מחט' אך מנגד ללא יראה זו אין כלל אפשרות להגיע לאהבה. נמצא – שהיראה היא המפתח והיא בס"ה כחודה של מחט, ומה שנתר להבין הוא רק על איזו יראה מדברים כאן?

מגלה לנו הפרי הארץ משפט לכאורה סתום וחתום, אך מצד שני האמת שבו נראה עד מאוד: **"ובלתי היראה אין לנו התחתונים שום יחוס וערך אחיזה ודביקות ושייכות כלל הדבק במדותיו"...** המושג הדבק במדותיו רומז לכך שנקודת המפגש של האדם עם הבורא מתגלית במידות! וכפי שמבאר הבעש"ט הק' על הפסוק **'רעבים גם צמאים – נפשם בהם תתעטף'**, הוי אומר כשאדם מרגיש שניהיה רעב אין זה אלא מחמת ניצוץ שבאוכל המבקש לעלות לשורשו על ידי אותו אדם... ביארנו בשבוע קודם את דברי השפ"א זי"ע **'ואהבת את ה"א בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך'**. ואהבת – זהו הרצון כמו שכתוב **'לא אבה יבמי'...** וכן בכל נפשך רומז לרצונות של האדם וכמו דכתיב **'אם יש את נפשכם'...** **בכל רצון שיש לאדם צריך הוא לדעת שיש שם את רצון ה', ותפקידו הוא לגלות את רצון השי"ת בתוך הרצון שעולה אצלו!** בכל לבבך – זהו הרגש של האדם, גם הרגשות של האדם מגיעים בפנימיותם בהשתלשלות מאת השי"ת, והתפקיד של האדם הוא להתחבר דרך המקומות הללו לה'. והשלב הנוסף הוא להגיע לכזו רמה של דביקות שהאדם מבטל את עצמו לגמרי וכמו שהתבטא ר' אשר זי"ע: **'הקב"ה מאמין בקב"ה דרך האדם'...** לכל זה יכול האדם להגיע רק ע"י **"שמע ישראל ה"א ה' אחד"**.

נחזור למשפט הראשון עמו פתח הפרה"א: האדם צריך להרגיל את עצמו לחיות בראיה פנימית, כפי שכתוב בזוה"ק שכל גוף האדם רומז למידות שמתגלות בו, לדוגמא, בזרוע ימין מתגלית מידת החסד, זרוע שמאל גבורה וכן הלאה כידוע... ומספרים על המגיד ממעזריטש זי"ע שכשהיה הולך ברחוב היה פוסע ברגל ימין וגורר את רגל שמאל... כי אדם צריך להגביר את צד הימין שבו על השמאל. ישנם ב' דרכים בעבודת ה'. הדרך הראשונה בה רגילים רוב האנשים היא כפי שאומרים העולם לסמן 'וי'. עשיית המצוות כי כך צריך לעשות, התפללתי – ב"ה, למדתי – ב"ה, קיימתי מצוות סעודות שבת – ב"ה, וכן הלאה ע"ז הדרך. אמנם, הפרי הארץ מלמד אותנו את הדרך שהאדם צריך לקיים את המצוות – כלשון הזוה"ק: תרי"ג מצוות – תרי"ג עיטין כלומר עצות להדבק בה'. כל מצוה שאדם עושה מטרתה לקרב את האדם לבוראו, וזהו משפט הפתיחה שפתח בו הפרה"א: **"שבכל המדות גם הנאת הגוף קבועים בהם ותלויים בהם, לכן קרוב להפסד שלא יתעוהו במדות בהתעוררות עצמו בהם ימשכהו להנאת הגוף"...** מלמד אותנו הפרי הארץ זי"ע יש לאדם בעיה בקיום המצוות מחמת שעושה אותם בעודו בתוך גוף והגוף מושך תמיד את האדם לכיוון שלו. על כן גם כשאדם מדבר על קרבת ואהבת השי"ת – באופן אוטומטי הגוף רוצה לאהוב את ה' מחמת שאוהב את עצמו! או שרוצה שכר של עוה"ב או שחושש פן יקבל עונש כשיעבור עבירה... והפרי הארץ מלמד אותנו זאת **"מאיליו נמשך אל החיצוניות"**. אמנם ישנה מידה אחת שהיא גורמת לאדם להתחבר ישירות אל האמת שבו – היא הפנימיות של האדם והיא ה' י ר א ה !!! הפחד גורם לאדם לנטרל את הגוף כי הוא גורם לאדם להרגיש שהולכים לקחת לו את השליטה... ואז מכיון שגוף האדם אינו רוצה להישאר במקום הזה של הפחד ומחפש לברוח ממנו, נמצא שמה שכן נשאר לעמוד שם בפחד זהו חלק הנפש של האדם – הוי אומר הפנימיות שבו, ולכן שם יותר קל לאדם להתחבר אל האמת שבו דביקות בה'.

ר' אשר זי"ע לימדנו שכדי לחיות בדרך זו האדם צריך תמיד לחיות בכל דבר את הסכנה. אם למשל מתפלל לא ייקח לעצמו את הרגשת ההתעלות של התפילה אלא יחיה את הסכנה שבכל רגע יכול למצוא את עצמו במקום אחר ולא בתפילה – א"כ מה נותן לאדם בכל זאת לעמוד בתפילה ולא ליפול למקומות אחרים זהו חסד ה' שנותן לו את ההזדמנות הזאת. מצב זה של לחיות את הסכנה מוריד באופן אוטומטי את רצון הגוף להשתלט על התפילה הזאת, וממילא כשהגוף מנטרל האדם יכול להתפלל ממקום של

פנימיות וחיבור לתפילה. עוד היה אומר שהפחד הכי גדול שיש בעולם זהו הפחד של הצדיק האמיתי שלא ייקח לעצמו שום דבר אלא יהיה כל הזמן מחובר להשי"ת.

עניין זה אנו מוצאים גם בדברי הפרה"א בפרשת נח בעניין יראת מצוה, שם כותב שאדם שמרגיש הרגשות של התעלות מחמת המצוות בלא שקדמה להם יראת המצוה הרי הם הרגשות של גוף ואינן אמיתיות... וזלה"ק: **"אבל כל זה לא תחול אלא אחר היראה והפחד תחילה כנזכר לעיל מפני שכל המדות והשמחה שהאדם מביא על עצמו בהסכמה שרצונו באותה מידה אינם אמיתיים, כי אינם מתדמים בדמיונו אם לא שקדמה אותו פחד ה' והוא מתחזק באמונתו, ומה שנמשך אח"כ מן האמונה איזה אהבה או שמחה או כל מידה ומידה המה אמיתיים שהוא רוח הקודש".**

"משא"כ היראה שהיא הפסד שוברו לגוף ואחרי היראה השלימה על ידה אפשר להידבק בכל מדותיו כי היראה היא השראת השכינה על עצמו ומשם יתפרדו כל פועלי און כי שם ה' נקרא עליו ויראו ממנו"...

נמצא א"כ שהפרי הארץ העמיד לנו יסוד עצום בעבודת השי"ת. לכל אדם יש בכל רגע ורגע ובכל מעשה שהולך לעשות איזה חשש עמום אם יצליח במלאכתו אם לאו. זהו רגע היראה שעליו מדבר הפרה"א, והאדם מטבעו נוטה להדחיק את החששות ולבטלם. אך הפרי הארץ מלמד אותנו דרך עצומה והיא לא להדחיק את הרגע הזה אלא למנף ולעבוד איתו, לגלות את המציאות של האדם שהוא באמת חששן ולא יכול לעשות מאומה, כי הסיבה שהקב"ה מביא לאדם את המחשבה הזו היא מכיון שזה הדבר היחיד שיכול לנטרל את הגוף של האדם להביא אותו להכיר שהקב"ה נותן לו את הכוחות לעשות את הדברים הנפלאים שעושה...

כעת יתבאר נפלא הפסוק בפרשה, **"והיה עקב תשמעון"** והיה – לשון שמחה, עקב הוא היראה כמו שכתוב **"עקב ענוה יראת ה'"** תשמעון הוא לשון חיבור וייחוד כדכתיב **"וישמע שאול את העם"** שהוא לשון אסיפה והתאחדות... והביאור הוא שכדי להגיע לשמחה אמיתית של דביקות בה' חייב קודם האדם לעבור את נקודת היראה שביארנו לעיל ורק עי"כ יכול להגיע לייחוד גמור ודביקות בהשי"ת. דבר זה היה מבאר ר' אשר גם על התפילה שאנו אומרים בימים נוראים, **"וקול דממה דקה ישמע"**, שהקול דממה דקה זו נקודת היראה שמחברת את האדם ל"ישמע" לייחוד שדיברנו, והרמז לזה הוא כמובא בפסוק **"לא ברעש ה'"** כי אם קול דממה דקה – זה מה שיכול להביא את האדם לחיבור הגמור. אמנם גם בשפ"א זי"ע מצינו לשון זו שקורא ליראה מלשון ראה – היינו לראות את הקב"ה בכל מצב...

לסיכום: שלב הראשון שאדם עובר הוא הרגשת הגוף, שמאיליו מושך את האדם לא לחשוב פנימיות. השלב השני הוא רגע הפחד שנועד כדי שאדם יעבוד עם נקודה זו להכיר שחוץ מהרואה החיצונית שלו בכל דבר יכיר שיש גם פנימיות. וע"י שאדם עובד להכיר זאת מתחיל לחיות חיי קשר עם הבורא ב"ה. והשלב השלישי גם אותו הזכרנו לעיל הוא לבטל עצמו לגמרי בכל דבר לחיות את הסכנה – היינו שהאדם יביא על עצמו את הפחד הנ"ל ובכך יכיר בכל רגע שלולי ה' עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי.

"וילך מחיל אל חיל מפני היראה אל הדביקות והאהבה עד אשר תשיגהו השמחה זהו ייחוד קוב"ה ושכינתיה"...

[שיעור בפרי הארץ פרשת עקב, נמסר: מוצש"ק פרשת ואתחנן תשע"ו]

'שיטת שלושת השלבים...'

"הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, שנאמר מה ה' אלוקיך שואל מעמך כי אם ליראה וכו' ללכת בכל דרכיו וכו', וכן אמר רשב"י אין לו להקב"ה בעולמו אלא אוצר של יראת שמים בלבד, שנאמר יראת ה' היא אוצרו".

לכאורה הפסוק הנ"ל תמוה מאוד, וכי הקב"ה שהוא מלך גדול ונורא צריך ליראת האדם? מהי אותה יראה ומה טמון בה? הפרי הארץ ז"ע הולך לבאר לנו בשבוע זה כמה שלבים בענין היראה ולא יזוז מהם צריך האדם להגיע, ואז גם יבואר אי"ה מה תורמת יראה זו לאדם בקשר הנצחי בינו ובין בוראו.

"ואמר שהוא על דרך מאמר הזוהר, 'מאן דאית ביה יראה לית ליה חוסר כלל', ופירשנו במאמר שהזוהר מדבר ביראה השורשית וקודמת לכל בריאת העולמות שהוא יראת ה' לחיים שהוא הדביקות גמור, מה שהוא היפך דרך הטבע שארי היראות שהם העדר הדביקות כידוע מסוד החיות רצוא ושוב שמדרך היראה לסוג אחר מעט... ואפילו יראה בגין דאיהו רב ושליט... שהוא יבא בושת מפני מי שגדול ממנו ומכל העולמות גם זה העדר הדביקות מעט שכן דרך הבושה".

הפרי הארץ ז"ע מדגיש כאן ג' שלבים של יראה. יראת העונש, יראת הבושה, ויראת ה' לחיים, ונבארם אחת לאחת: יראת העונש היא יראה שהאדם מפחד ממצב גשמי שעובר עליו, אך הוא היה מעדיף כלל לא להיפגש עם מצב שכזה. כמו כן ישנה יראה נוספת והיא יראת הבושה, למשל – אדם שנפגש עם מישהו שגדול ממנו והלה 'מסכים' להיפגש איתו, יש לאדם זה בושה גדולה שידע מך ערכו מול אותו אדם עוצמתי שנפגש עימו. היראה השלישית היא היראה הנרצית והיא התכלית של כל אדם להגיע ליראת ה' לחיים שהיא הדביקות הגמור עם הקב"ה. אך בעוד שהיראה האחרונה הינה דביקות גמורה, שתי היראות הראשונות הינן ההיפך הגמור. והפרי הארץ מבאר לנו שכך דרכה של היראה הטבעית הגשמית, לרחק את האדם. ודוגמה לכך היא כמו ילד שנוגע בלא שימת לב בסיר רותח, פעמים הבאות כבר לא יתקרב לשם יותר, וזוהי יראת העונש שמרחקת את האדם... הדרגה השניה ביראה שהיא יראת הבושה, גם היא מרחקת את האדם, שכן האדם מצדו כבר חפץ להתקרב, אך כשרואה את עוצמת ההנהגה האלוקית הוא מקבל יראת בושת כשהוא חש את אפסיותו וריקנותו מול חסד הבורא שמאציל עליו בכל רגע, ותחושה זו גורמת לאדם היפך הדביקות... אמנם אין גם אפשרות כלל להגיע ליראת הדביקות ללא המעבר של שתי היראות הראשונות, ובהמשך יתבאר נקודות אלו אי"ה ביתר ביאור.

"אבל יראת ה' לחיים היא הדביקות היותר גבוה מכל האהבות וכל המידות, והוא כשמתלבש בשכינה ומכוון עצמו היות מרכבה אליו יתברך בכל מה שמקבל מאתו יתברך מן ההשגות... ובהסתכלותו בתחילת שורש מוצא השגתו מאתו יתברך נבהל מפניו, שכן דרך המקבלים להיות נבהלים מן המשפיע והוא עניין ביטולם שמתבטלים בעצמם ונכללים במשפיעים וזו היראה היא הדביקות הגמור כמאמר ראשית חכמה יראת ה', היינו שיראה זו קודמת למידת החכמה (כלומר ה'כתר') ויראה זו נקראת יראת שמים".

כדי להבין דברי הפרי הארץ זי"ע על בורג'ם נקדים תחילה קטע מפרה"א פר' מטו"מ וכמו"כ ביאור מהבעש"ט הק':

בפרשת מטו"מ מביא הפרה"א [דף קא בישן באמצע הקטע. רט"ו בהוצאה החדשה] "ומאמר הבעש"ט שכל מה שהיה בבלעם היו חושדין למשה רבנו ע"ה מפני שכל זמן שלא נגמר עליית השכינה כאשר יהיה בזמן המשיח וגואל צדק במהרה בימינו... מוכרחים כל העליות להיות רק במחשבתו של אדם כשר"...

בקטע זה אנו למדים יסוד, והוא שכל זמן שלא בא המשיח אנו נמצאים בתהליך של תיקון עליית השכינה הק'. כיצד אנו עושים תיקון זה ומה זה בכלל שייך אלינו? בפרשה קודמת קראנו את הפסוק, 'אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו', ומבאר רש"י הק': 'כשנתן הקב"ה את התורה פתח להם ז' רקיעים, וכשם שקרע את העליונים כך קרע את התחתונים וראו שהוא יחידי'... ויש להבין מה הפשט שקרע ה' את התחתונים? יש לבאר עפ"י הזוה"ק כי כשם שיש רום המעלות בשמים כך יש רום תחת בארץ. והביאור הוא שבשמים ממעל יש ג"כ הסתר מפני שהקב"ה הוא אין סוף ב"ה, ובכל בחינה ובחינה שהוא מתגלה, ישנו הסתר חדש בדרגה גבוהה יותר... אך בעוד שבשמים ממעל הסתר וגילוי זה הוא ברוחניות, כך כאן בעוה"ז ותחתיו עד עומק רום תחת ישנו ג"כ הסתר וגילוי בגשמיים. כאן נכנסת עבודת האדם בעולם לתיקונו בעליית השכינה הק'. כאשר האדם חוץ מצבים של הסתר בעולם הגשמי שנמצא בו, ישנו מצב יותר גשמי ממנו שם ההסתר גדול עוד יותר, והמכנה המשותף בכל הדרגות הללו הוא שהאדם בכל אשר יפנה וימצא צריך לתת את ההכרה שהקב"ה נמצא גם שם במקום החדש שהתגלה אליו כעת. בשל כך נתן הקב"ה לאדם זמנים והזדמנויות שבהם הוא מתגלה אליו והאדם רואה בחוש את יד ה', כגון בשבתות ומועדי השנה, או בכל מיני הארות שמאירות לו בחיים שהקב"ה מנהיג אותנו. כל זאת כדי שכשיהיה במצבים של הסתרה יעבוד לתת גם שם את ההכרה שהקב"ה נמצא שם בדיוק כפי שהאיר לו במצבים טובים יותר... משל לזה מביא הבעש"ט הק', לאדם שהביא לו שליח המלך מכתב שבו הוא נקרא אל המלך לתת דין וחשבון. אותו אדם כועס מאוד על השליח של המלך מדוע הביא לפתחו גזירה שכזו... אך אנו נאמר לאותו אדם: 'עד שאתה כועס על שליח המלך, ראה! כי המלך חפץ בך מאוד ועל כן הוא שולח לך שליח מיוחד מטעמו כדי שתתקרב אל המלך'. הסתכלות זו נותנת לאדם כוחות חדשים ופוחתת בפניו דרכים חדשות להתקרב אל הבורא ולהודות לו על הקשר שנותן לו... וזה מבאר לנו רש"י בפרשה הקודמת, שכשם שפתח להם הקב"ה ז' רקיעים כן פתח להם ג"כ בתחתונים – היינו שיראו שגם במצבים הכי שפלים שלהם הקב"ה מנהיג אותם שם ומחכה שיכירו בהנהגתו היחידה בכל מקום שהוא. הכרה זו גורמת לעליית השכינה ע"י גילוי האדם גם במצב זה שהקב"ה נמצא אכן גם במקומות הנמוכים ביותר אליהם הוא הגיע ולא בחינם. והוא שביארנו שבזמן בוא המשיח וגמר עליית השכינה בב"א אז יראו כולם עין בעין באופן המקורי את הנהגת ה'. אך כל זמן שלא הגיע המשיח, אנו צריכים להחיש את התיקון של עליית השכינה על ידי עבודה זו של גילוי הנהגת ה' בכל מצב בבריאה ששם אותנו. וזה מתבאר באופן נפלא ביותר כפי מה שביארנו עוד בשבוע קודם על הפסוק 'ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך'. ומבאר רש"י הק', 'בכל לבבך – שלא יהיה לבך חלוק על המקום'. ומבארים בשם הרה"ק ר' שלמה מקארלין זי"ע, שמקום הכוונה בכל מקום שהקב"ה שם שם את האדם שלא יהיה ליבו חלוק על אותו המקום אלא יחפש איזה גילוי שכינה הוא יכול להפיק מאותו המקום. ולא זו בלבד אלא 'בכל נפשך' – מלשון רצון כמו 'אם יש את נפשכם', שעניין זה שלא יהיה ליבו חלוק על המקום צריך להיעשות מתוך שמחה של ואהבת את ה' אלוקיך בכל נפשך, כך מבאר הבעש"ט הק', שירצה האדם את אותה עבודת ה' שניתנה לו באותו מקום ששמו אותו אע"פ שבראייה גשמית לא נוח לו אותו המקום, אך ע"י שעושה את עבודתו נאמנה שאם הקב"ה גלגל לפתחו מקום שכזה, משמע שכעת זהו המקום הכי טוב בשבילו לגרום באופן מיוחד לפי שורשו ומקומו לעליית השכינה ולפעול שם תיקון שיקרב את בוא הגאולה השלמה.

כעת נוכל להבין גם את דברי הפרה"א בפרשתינו. מבאר הפרי הארץ **"יראת ה' לחיים היא הדביקות היותר גבוה והוא כשמתלבש בשכינה ומכוון עצמו היות מרכבה אליו יתברך"**... קטע זה יבואר היטב ממעשה שמצינו אצל דוד המלך ע"ה, שבשעה שברח מאבשלום בנו פגש אותו בדרך שמעי בן גרא וקיללו קללה נמרצת כמובא... ודוד המלך ע"ה לא עשה לו מאומה אלא מיד אמר 'ה' **אמר לו קלל!!!** באותה שעה מספרת לנו הגמ' נעשה דוד המלך רגל רביעי במרכבה. זו כוונת הפרי הארץ. שכשאדם רוצה להגיע לתכלית היראה הנרצית, צריך תחילה לעבור את היראות הראשונות – שם לא נוח לו עם העבודה והוא מרגיש ריחוק מה' מכיון שהוא עובר מעברים שמצרים לו. אך לאחר שעובד על עצמו להאמין שזהו המקום שגם כאן הקב"ה נמצא ומחיה את המקום הזה, אזי עי"ז מגיע ליראת הבושה שכבר יודע שהקב"ה שם ועדיין הוא רחוק מאוד, עד שסוף סוף מזכה אותו השי"ת להגיע ליראת ה' לחיים שהיא יראת ה' מתוך דביקות שמגיע למצב שמקרב את השונא הכי גדול שיש לו בעבודה הפנימית שעושה. וכפי שמבאר הפרי הארץ בפרשת מטו"מ שהבאנו לעיל: **"שאדם כשר אי אפשר לו לעלות ולהגיע אל שורשו כי אם על ידי שכנגדו שיעלו במחשבתו והוא יתעורר מהם לבוראו ית', והן הן הניסיונות... וזהו ביטול הרע והמתקת הדינין"**. דווקא במעברים של האדם, ובמקומות שחפץ להתפטר מהם, דווקא שם הוא עיקר העבודה לגלות שם את הנהגת ה', ולאחר עבודה זו, האדם זוכה לבהירות ולדביקות שאין כמוה מאחר וזהו רצון ה' עליית השכינה הק' מתוך ההסתר. **"ויראה זו נקראת יראת שמים"**.

[שיעור בפרי הארץ פר' עקב, נמסר מוצש"ק ואתחנן תשע"א]

"עקב ענוה יראת ה'"

"והיה עקב תשמעון הנה רבותינו ז"ל כינו את היראה בשם מפתחות החיצונים וזה השער לה' צדיקים יבואו בו, והוא אמרם ז"ל שיעור שני פתחים ואמרו פתחו לי פתח כחודה של מחט שהוא היראה נקודה לגבי אהבה".

השבוע מלמד אותנו הפרה"א זי"ע כיצד ליישם את התפקיד שלנו בעוה"ז לידבק בה', כדכתיב ובו תדבק. והתפקיד הזה מורכב מיראת ה' ואהבת ה'. ואנו צריכים להבין כיצד זה גוף גשמי מסוגל לקשור קשר עם הקב"ה שכולו רוחני? בגמ' מובא שיראת שמים דומה היא למפתח של הדלת הראשית של הבית, שאם אין לאדם מפתח לדלת זו, לא יועילו שאר המפתחות הפנימיים שכן יש לו. כמו"כ יראת שמים היא המפתח של כניסת האדם למבואות הדביקות בה' דרך עבודת ה'. וכבר ידוע ביאורו של הפרי הארץ שיראת שמים פירושה – לראות ולהשיג שהכל מתנהל משמים.

ישנן ג' מיני יראות שונות כשהאחת היא מדרגה לשניה, והפרה"א מלמד אותנו כפי שנראה להלן שאת כולן חייב האדם לעבור על בשרו כדי להגיע לסוף התהליך של ובו תדבק. יראה ראשונה היא היראה הפחותה – **יראת העונש**, השניה היא **יראת הרוממות**, יראת המלך מחמת שהוא מלך ולא מחמת העונש. והשלישית הינה **יראת האחדות**, שאדם מגיע לכזה קשר שהוא דבק בקב"ה ונהיה עימו אחד מחמת שהוא מבטל עצמו לגמרי לרצון ה' לאחר שעבר את שתי היראות הראשונות כמו שצדיקים עבדו על עצמם עד שנעשו מרכבה לשכינה, והכוונה לביטול גמור.

ידוע הסיפור על אותו פילוסוף ששאל את הבעש"ט הק', מדוע הקב"ה מצוה אתכם בתורה לפחד ממנו דכתיב "ועתה מה ה"א שואל מעמך כי אם ליראה" וגו' היכן שמענו שמלך גוזר על נתיביו לירא ממנו? ענה לו הבעש"ט הק': הבן, הלא כל מה שאנשים מפחדים ממלך בשר ודם הוא משום שבכוחו לקחת מהם את ממונם או אפילו להרגם, וזה הנקרא פחד מחמת העדר חיים כבוד וכסף. אך אין להם מורא מהמלך בעצמו רק מכיון שהוא מלך. אך הקב"ה מצוה עלינו לקחת את כל היראות הפחותות ולהתקדם איתם שלב אחד קדימה בסולם. להגיע עי"ז לייחוד גמור בין האדם ובין ה'. כי רק ע"י שאדם מפחד פחד גשמי הוא יכול בכלל להשיג פחד מהו. עלינו לדעת כי מקור הפחד הוא דבר רוחני ולא גשמי וע"י שאדם עובר פחד של העדר חיים כסף וכבוד, הוא יכול לצעוד בדרך הנכונה להגיע לאהבת ה'.

זהו הפשט א"כ לעולם יכנס אדם שיעור שני פתחים, תחילה יראה ולאחר מכן אהבה. וכן פתחו לי פתח כחודה של מחט... הקב"ה מבטיח לאדם שאם רק יסכים לפתוח לו את הפתח של מחט היא היראה אז הוא יפתח לנו בחזרה פתח של אהבה שהוא פתח מפולש שקרוניות נכנסות בו כמובא. היראה משולה לחור של מחט כלפי האהבה שמשולה לפתחו של אולם, וכל זאת מפני שהיראה היא התגלות בצמצום משא"כ האהבה היא רחבה ומופשטת. ואפשר לראות זאת בחוש, שכשאדם נדקר מקוץ או שיש לו פחד שהולכים לקחת לו משהו כבר הוא מרגיש חולשה בכל גופו ואינו יכול לתפקד כלל על אף שרק חלק קטן ממנו נפגע כביכול. וזה הצמצום, כי כל הגוף נכנס לנקודה הקטנה הזאת שמקיפה את כל ישותו של האדם ושואבת אותו פנימה. ולכן דווקא שם אדם צריך לתת את העבודה העצמית שלו ל**פתח** את נקודת הפחד הזאת או החששות שעובר ולהגיע את מוחו לראות שכל הפחד הוא רק שליחות מהמלך וכל סיבת הפחד העכשוי הוא ס"ה פתח של מחט כדי להגיע עי"ז לפתח של האולם, להרחבת הדעת של האהבה שתגיע מיד אח"כ כאשר האדם יכיר בהנהגת המלך...

אך אמנם יש לנו להקשות, מדוע בכלל צריך לעבור את כל המעבר של היראה הזו ולא נגיע ישר לאהבה?

על כל משיב הפרה"א: "ובלתי היראה אין לנו התחתונים שום יחוס וערך אחיזה ודביקות ושייכות כלל הדבק במדותיו, שבכל המדות גם הנאת הגוף קבועים בהם ותלויים בהם, לכן קרוב להפסד שלא יתעוהו במדות בהתעוררות עצמו בהם ימשכו להנאת הגוף..."

אם ננסה להגיע לדביקות וקשר בורא דרך האהבה לבד, אין לנו סיכוי לאהוב את הקב"ה באמת. אלא לחיות בשקר עצמי והאמת שנאהב את עצמנו! אך ורק דרך היראה יכול האדם להתקשר להש"ת, משום ששם הוא חייב לסלק את עצמו ואת כל ישותו מהדרך אחר שכבר כל גופו בטל ומבוטל מחמת העדר החיים או הכסף. אחרי התבטלות כזו יכול אדם להגיע לאהבת ה' הוא הקשר עם ה' ללא האינטרס האישי של האדם.

דבר זה הוא מחויב המציאות עוד מבריאת העולם, כפי הידוע מספרים שגוף האדם מורכב ממידות, שני ידיים כנגד חסד וגבורה, ושני רגליים כנגד נצח והוד, וכן הלאה. א"כ אין לנו אפשרות לדבק בה' כלל בגוף עצמו, כי הגוף הוא במידות ובכל מידה תלוי וקבוע חלק הנאת הגוף הגשמית ג"כ. ולכן אם נבוא לאהבת ה' ע"י הגוף, רוב הסיכויים שהגוף יגנוב את הנאת המצוה והקשר בורא לעצמו. הנאה גשמית ונפסדת.

"משא"כ היראה שהיא הפסד שוברו לגוף ואחרי היראה השלימה על ידה אפשר להדבק בכל מדותיו כי היראה היא השראת השכינה על עצמו ומשם יתפרדו כל פועלי און".

כשנכנסים לאהבה ע"י היראה מקודם אז הגוף מנוטרל ומבוטל מהנאה גשמית והאהבה היא נטו קשר עם ה'. במסילת ישרים כותב – 'איזהו גיבור הכובש את יצרו'. ואמרו הצדיקים שלשבור מידה אחת יותר קשה מלגמור את כל הש"ס. כמו"כ בשער הנקיות מבאר המסילת ישרים, שעבודת הנקיות במידות יותר קשה מעבודת הנקיות במעשים, משום שבמעשים אם יש אדם שיש לו למשל אופי לעזור לבני אדם, אזי זה לא ניסיון בשבילו. הניסיון הוא היכן שהגוף מתנגד וזה במידות. **בספר** 'שועות ישראל' מביא בשם האריז"ל את הענין לומר לפני כל מצוה 'הריני מקבל עלי מצות עשה של ואהבת לרעך כמוך'. והרעיון שבזה הוא, שכאדם עובד ע"ע לראות שהכאב שיש לו מהשני הוא מאת ה'. זה קשה מאוד אחר שהאדם עובר חיכוך עם השני, וא"כ איך שייך שיאהב אותו? אלא צריך לחשוב שהכאב הזה בא כדי להפשיט את האדם שיגיע לאהבת ה' ע"י החבר הזה בלי הגוף. והרבה שלוחים למקום, ועוד יותר מזה כי אם מגיע שליח של המלך אנו מקבלים אותו באהבה כי כשמחבקים את שליח המלך זה כמו לחבק את המלך עצמו.

אך כאן טמון רובד נוסף ועמוק ביותר באבחנה זו, והיא שאנו בעצם גורמים לעצמנו את כל הכאב והצער שיש לנו כביכול מהשני. משום שאם אנו מאמינים שכל הכאב הזה הוא חיות של השי"ת שמגיע דרך השני ובכל זאת אנו בוחרים לחיות בשנאה וקנאה עם השני. ממילא אנו בעצמנו מפרנסים את הכעס והמידות השליליות שלנו ונותנים כח בסטרא אחרא. ואז אנו גורמים בזה שהשני לא יוכל להפסיק להכאיב לנו גם אם הוא מאוד ירצה... משא"כ אם חושבים בחשיבה חיובית ומנווטים את העצמה והכח של השנאה והקנאה - להבנה ואיחוד בין אדם לחברו, ממילא אנו מגיעים עם הכאב הזה לאהבת ה'.

"וילך מחיל אל חיל מפני היראה אל הדביקות והאהבה עד אשר תשיגוהו השמחה זהו יחוד קוב"ה ושכינתיה.

'ולמכיר נתתי את הגלעד', מבארים בשם הרבי מלעלוב, הלא התורה נכתבה ללא ניקוד וא"כ אפשר לדרוש על דרך המוסר, מי שמכיר את ה', יש לו סימן לזה גיל-עד ל' שמחה.

לסיכום יוצא לנו א"כ שחייבים לעבור מסלול של ג' מיני יראות. כדי להגיע לדביקות של אהבת ה' ועי"ז לשמחה. וזהו ייחוד קוב"ה ושכינתיה. קוב"ה זה אהבה, ושכינתיה זה יראה. השוכן בתוכם - בתוך המידות. וע"י שאדם מכיר בזה, הוא מושך את השכינתיה החוצה מהמידה בה היא נמצאת מוחבר אותה עם הקוב"ה וזה עצמו מעלה אותו עד אהבה ה'.

וזוהו "והיה עקב תשמעון", והיה לשון שמחה, כיצד? רק ע"י **עקב** זהו הצמצום והיראה. **תשמעון** כמו שכתוב "וְיִשְׁמַע שֹׁאֵל אֶת הָעָם" שקיבץ אסף ואיחד אותם. כמו כן תשמעון מגיעים לאחדות עם הקב"ה. **אמן!**

"הלכתא דליבא" (שו"ת מהפעלד)

ש. אדם שמתמודד עם לחצים ואין לו רגיעות נפשית שם?

ת. מה שקשה לו זה משום שהוא החליט שקשה לו. אין מצב שאי אפשר לעמוד בו. אם אדם יידע שהמצב בו הוא נמצא הוא המצב שהכי טוב בשבילו, כי הקב"ה הביא לו את המצב הזה, ולא יתכן שהקב"ה שנותן כל הזמן כוחות ישים את האדם במצב בו הוא לא יכול לעמוד.

ש. אז למה אדם מתבלבל שמה?

ת. כי האדם חושב שהוא צריך לעמוד שם. אך זו טעות כי במצב שאינו יכול להתמודד צריך לתת לקב"ה לנהל את המצב הזה ולהכיר שהוא (הקב"ה) מחזיק את האדם שם ומוליך אותו.

ש. הלא לחץ זה אופי של בן אדם ומה שייך לומר לאדם להתמודד שם הרי כל דבר עובד רק ע"י לחץ וא"כ כל דבר מלחץ את האדם?

ת. אמנם כן, אך המצב של הלחץ בא כדי שהאדם יראה ויגלה דרך הלחץ את המציאות שלו שהוא לחץ ולא מסוגל לעמוד בלחץ הזה, ואז יתן לרבש"ע לנהל אותו ולהוציא אותו מתוך הלחץ הזה. וצריך להתפלל לה' שיוציא אותו מהלחץ ושנראה אותו בלחץ כי לולי זה אדם יכול להרוס את עצמו לגמרי. וע"י שרואה את הקב"ה בלחץ שלו, מחליף את הדין שהיה בלחץ במידת הרחמים שנותן לקב"ה לנהל אותו שם.

ש. ואם אדם לא מצליח ונופל?

ת. אז מה? יפול ויקום נופל וקם. לפעמים נופל ולפעמים נופל עוד יותר... הבא ליטהר מסייעין לו. פעם אחת מתגבר, ופעם שניה מקבל כח וחיזוק מהפעם הראשונה, וכן הלאה... וכך בונים את זה כל הזמן.

ש. האם זה גורם לאדם לא להיות לחוץ, הלא ממשיך להיות לחוץ?

ת. אף אחד לא אמר שלא צריכים להיות לחוץ, אולם כן צריך להכיר שם בהתמודדות הזו שהוא והקב"ה הוא זה שמוציא אותו מהלחץ. ר' אשר היה מחלק כל שבוע בסעודה שלישית סלט והיה אומר כל הזמן שהוא לא מפרגן לאף אחד ומתפלל לה' בכל פעם מחדש שיתן לו רחמים שיוכל לחלק את הסלט... כמו"כ האדם ממשיך להיות לחוץ, וצריך רק לגלות את הסיבות שהקב"ה שולח כדי שהוא לא יהיה לחוץ.

ש. זהו א"כ הדבר שצריך לפני כל מצוה או מעשה לומר לשם ייחוד?

ת. יש משל יפה מהחשמל, החשמל עובר מתחנת הכח (רידינג) עד לבית דרך כמה שנאים שממירים ומקטינים את הכח למתח יותר קטן. אך אם יחברו את הבית ישירות לרידינג כל הבית ישרף... לכן חייבים את הצמצום... ולכן כשאדם פתאום עובר מצב של לחץ הוא מרגיש שהולך להשרף שם, זהו מפני שחיברו אותו לרגע ישירות לתחנת הכח... ושם הוא צריך להמיר את המתח כדי שלא ישרף לגמרי, צריך לעשות 'חיבור ארקה' זהו ההכנעה.

ש. למה יש לאדם התנגדות טבעית למצבים האלו?

ת. זה מה שביארנו שבדברים האלו המלך בא פתאום! בלי הכנה מוקדמת, ושם צריך לעמוד בהכנה ולא לעשות כלום אלא לתת לזה להתנהל עפ"י רצון ה'. כפי שכותב הפרי הארץ שכשהמלך בא פתאום צריך לפנות את הכלים.

ש. מה הפשט לפנות את הכלים?

ת. לעצור שם ורק לתת ההכרה שהמלך עכשיו כאן ומנהל לבדו את הכל. ודווקא כמו שאנו עכשיו ללא הכנה מוקדמת. השפת אמת מביא בשם המהר"ל את הויכוח המפורסם שהיה למהר"ל עם גדולי הפילוסופים בשאלה, האם הנסים שהקב"ה עושה הם חלק מסדר העולם או שזה יציאה מסדר העולם? הם סברו שזהו מחוץ לסדר העולם, והמהר"ל אחז שזהו כן בסדר העולם. ומבאר השפ"א על המהר"ל – שהנסים הם עצמם סדר העולם. מפני שכל המושג מעל הטבע זה עצמו סדר העולם, והקב"ה כביכול יצא מהסדר שלו כדי לברוא את העולם ואז יצר את הטבע... כלומר שהטבע עצמו הוא אינו בסדר העולם. ולכן כשהמלך בא פתאום – זהו הסדר! והטבע הוא לא הסדר. והסיבה שהמלך בא פתאום זה בשביל שאנחנו נגיע דרך זה לאמונה. וזהו לשם ייחוד קוב"ה ושכינתיה, הם המצבים של השנאים של החשמל כביכול. הקוב"ה הוא הכח הגדול, והוא נתן לנו שפע באמצעות השכינתיה שזהו צמצום יותר גדול. וכדי שהאדם יגיע עד למקור החיות המקורי שלו, נתן לו הקב"ה מצבים שידע שיש מישהו למעלה מהשכינתיה שמחיה אותו, כמו בחשמל.

ש. מה גורם לאדם לבוא במצב כזה לאמונה?

ת. כי אם זה לא קוב"ה ושכינתיה אז האדם לא מחזיק מעמד שם בניסיון ומאבד את עצמו לדעת. אולם אם נתן שם קשר בורא אזי מתחבר למקור החיות שלו באמונה. וזהו הפירוש שאומרים תיקון המידות, כי הקב"ה מתגלה לכל אחד דרך המידות המיוחדות לו, וכשעומד שם ונותן את ההכרה בה', בזה הוא מחזיר את המידה הזו. כלומר אדם צריך לעמוד בלחץ ולתת את הקשר לקב"ה.

ש. אבל הוא נופל שם?

ת. זה לא משנה, אדם יכול להיות נופל וקם נופל וקם אפי' אלף פעמים. לקב"ה יש נחת מעצם התקשורת של האדם איתו ולא משנה דרך מה מגיעה התקשורת הזו, כמו שאומרים פתגם 'תקשורת גרועה עדיפה על אי תקשורת בכלל'. וכדאי הכל בשביל פעם אחת שאדם נותן קשר לקב"ה. זהו בעוה"ב הקשר עם הקב"ה. אך זה תלוי מה האדם עושה במצב הזה שהקב"ה שם אותו שם, אם אדם מנצל את הנפילה שלו לקשר בורא, הרי שזה מתוקן. כמובן שזה לא להפחית מאומה מחובת ההשתדלות של האדם ללכת בדרך הישר, ולא שבגלל זה מותר לו ללכת לחטוא לכתחילה ח"ו, רק מה שאנו מדברים זה אם האדם כבר הגיע איך שהגיע לכזה מצב, שימשיך לתת שם את התקשורת וכך יעלה משם, ולא יתן לעצמו להשבר שם.
